

17.9.2026

Pelastakaa Lasten lausunto vastasyntyneiden ensisijoitusta koskevasta selvityksestä

VN/4888/2025

Pelastakaa Lapset kiittää mahdollisuudesta lausua vastasyntyneiden ensisijoitusta koskevasta selvityksestä.

Pelastakaa Lapset keskittyy lausunnossaan tarkastelemaan selvitystä erityisesti yhdenvertaisuuden, pienituloisuuden ja lapsen oikeuksien näkökulmasta. Emme ota kantaa eri mallien toteutukseen vaan keskitymme yleisiin huomioihin vastasyntyneiden ensisijoitukseen liittyen.

Yksi keskeisistä huomioistamme liittyy sijoituksen realisoitumiseen lapsen täytettyä 18 vuotta. Lapsen oikeuksien näkökulmasta pidämme tärkeänä, että julkisia varoja kohdennetaan lasten hyvinvoinnin tukemiseen silloin kun lapset elävät lapsuuttaan. Ensisijoitusehdotus ei näin ollen varsinaisesti edistä hyvän lapsuuden toteutumista, vaikka selvityksessä nostetaankin esille mallien myönteinen vaikutus lasten talousosaamiseen pitkällä aikavälillä.

Selvityksen huomio talousosaamisen vahvistumisesta ja taloudellisesti vastuullisen käyttäytymisen omaksumisesta varhaisessa vaiheessa on kannatettava asia. Kuten selvityksessä todetaan, perheen sosioekonominen tausta vaikuttaa Suomessa voimakkaasti talousosaamisen tasoon.

Selvityksen mukaan "vaikutus talousosaamiseen vahvistuisi, jos sijoituksia hyödynnettäisiin systemaattisesti ikäluokan perusopetuksessa ja toisen asteen opetuksessa." Koska talousosaamisessa perhetaustalla on merkitystä, muodostuu koulujen ja oppilaitosten rooli keskeiseksi. Selvityksestä ei kuitenkaan ilmene, kuinka paljon koulun kautta toteutettava talousosaamisen opetus kaventaa perhetaustasta aiheutuvia eroja.

Yhdenvertaisuuden näkökulmasta pidämme tärkeänä selvityksen huomiota mallien suhteellisen hyödyn kohdistumisesta korostuneesti matalamman tulotason perheisiin. Tärkeää on myös se, ettei malleilla olisi vaikutusta lapsen tai perheen sosiaalisuuksiin alaikäisyyden aikana. Näistä periaatteista on tärkeää pitää kiinni, mikäli vastasyntyneiden ensisijoitusta aletaan edistää Suomessa.

Huolestuttavana yhdenvertaisuuden näkökulmasta pidämme selvityksessä mainittua mahdollista eriytymiskehitystä ja ohjelmien heikentynyttä yhdenmukaista hyödyntämistä kouluympäristössä mallin piirissä syntyneiden lasten ja myöhemmin Suomeen muuttaneiden välillä.

Näkemyksemme mukaan jokaiselle vastasyntyneelle suunnattu ensisijointus voi edistää taloudellista osallisuutta myöhemmin elämässä. Pidämme ensisijaisen tärkeänä, että mikäli ensisijointus toteutetaan, se tehdään niin, että lähtökohtana on lasten yhtäläisten mahdollisuuksien vahvistaminen perhetaustaan katsomatta. Lapsen oikeuksien näkökulmasta haluamme lopuksi todeta, että vaikeassa julkisen talouden tilanteessa julkisten varojen käyttöä olisi arvioitava suhteessa vaihtoehtoihin toimiin, joilla voidaan välittömämmin turvata lasten yhdenvertaiset mahdollisuudet, riittävä elintaso ja hyvinvointi lapsuuden aikana.

Lisätietoja:

Aino Sarkia
Kehittämispäällikkö
Aino.sarkia@pelastakaalapset.fi
+358 50 575 0289